

Συνέντευξη στον
θανάση Μπαλοδήμα

Στο βαθμό που το ΠΔΕ δεν υλοποιείται, όπως εφέτος, θα καταγράφεται σημαντική πτώση του ρυθμού ανάπτυξης της χώρας, αναφέρει κ. Γ. Αλαβάνος

Γιάννης Αλαβάνος, πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ)

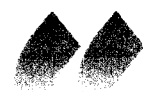
Ασφυκτική πίεση δέχεται ο κλάδος των κατασκευών

Ο κατασκευαστικός κλάδος στη χώρα μας διάγει μια από τις χειρότερες περιόδους στην ιστορία του, ενώ την ασφυκτική πίεση που δέχεται, την αισθάνεται πλέον ολόκληρη η ελληνική αγορά. Για να επιτευχθεί δε έξοδος από την κρίση, χρειάζεται εκτενής, μεθοδευμένος και ειλικρινής διάλογος. Τα παραπάνω τονίζει ο πρόεδρος του ΤΕΕ Γιάννης Αλαβάνος, μιλώντας στις Ειδικές Εκδόσεις της ΕΞΠΡΕΣ. Ο ίδιος εκφράζει τις επιφυλάξεις του σχετικά με τις ΣΔΙΤ που επικαλείται ως αναπτυξιακό εργαλείο η κυβέρνηση, σημειώνοντας ότι δεν πρέπει να θεωρούνται πανάκεια.

Ακολουθεί το πλήρες κείμενο της συνέντευξης:

Μπορείτε να μας περιγράψετε την εικόνα που παρουσιάζει ο χώρος των κατασκευών σήμερα, αλλά και την κατάσταση που αντιμετωπίζει το επιστημονικό δυναμικό του;

Ο κατασκευαστικός κλάδος στη χώρα μας διάγει μία από τις χειρότερες περιόδους στην ιστορία του, δίχως να διαφαίνεται –δυστυχώς– προοπτική για έξοδο από την κρίση. Στο επόμενο διάστημα, εφόσον τα σημερινά δεδομένα συνεχίσουν να υφίστανται, είναι βέβαιο ότι θα γίνουμε μάρτυρες μιας γενικευμένης καταστροφής του παραγωγικού δυναμικού της χώρας, με πολλαπλές συνέπειες στην ανάπτυξη και στην εθνική οικονομία.

Στο επόμενο διάστημα, εφόσον τα σημερινά δεδομένα συνεχίσουν να υφίστανται, είναι βέβαιο ότι θα γίνουμε μάρτυρες μιας γενικευμένης καταστροφής του παραγωγικού δυναμικού της χώρας, με πολλαπλές συνέπειες στην ανάπτυξη και στην εθνική οικονομία.

Τα μείζονα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος στην παρούσα φάση είναι:

- Η άνευ προηγουμένου καθυστέρηση στις πληρωμές εκτελεσμένων δημόσιων έργων, που έχει οδηγήσει στις παρυφές της πτώχευσης πλήθος επιχειρήσεων.
- Το διαρκώς συρρικνούμενο τα τελευταία χρόνια ΠΔΕ, το οποίο, ειδικά εφέτος, δεν υλοποιήθηκε, με συνέπεια οι εργοληπτικές επιχειρήσεις, σε μεγάλο ποσοστό, να μην έχουν έργο προς εκτέλεση.
- Οι τεράστιες εκπτώσεις που δίνονται στις ελάχιστες δημοπρατήσεις έργων που πραγματοποιούνται, φαινόμενο που εξηγείται από την αγωνία των εργοληπτών να διατηρήσουν εν ζωή τις επιχειρήσεις τους, έστω και με προφανή ζημία.
- Τα τιμολόγια εργασιών και υλικών για τα δημόσια έργα, που παραμένουν καθιλωμένα σε επίπεδα πέραν κάθε λογικής.

Την ασφυκτική πίεση που ασκούν στον κλάδο αυτά τα προβλήματα αισθάνεται πλέον ολόκληρη η ελληνική αγορά, δεδομένου ότι ο κατασκευαστικός κλάδος είναι παραδοσιακά αυτός που δίνει δουλειά σε ένα πλήθος άλλων μικρών και μεγάλων βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων.

Όσο για το τεχνικό επιστημονικό δυναμικό, βιώνει ήδη μια μακρά περίοδο απαξίωσης, ανεργίας και υποαπασχόλησης, που καταγράφεται με τη δραστική μείωση του εισοδήματος (αυτή που δεν δέχθηκε το υπουργείο Οικονομίας, θεωρώντας, κατά τρόπο παράλογο, ότι πρόκειται για φοροδιαφυγή!) και, κυρίως, με τη σχεδόν γενικευμένη ανασφάλιστη εργασία (τα Δελτία Παροχής Υπηρεσιών) στην οποία αναγκαστικά προσχωρούν, ιδίως οι νέοι μηχανικοί.

Την κατάσταση ήρθε να επιδεινώσει η κάθετη πτώση και στον τομέα των ιδιωτικών έργων, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, των αυξημένων επιτοκίων στα στεγαστικά και τα επενδυτικά δάνεια, αλλά και των αρνητικών κυβερνητικών μέτρων.

- Ως κλάδος ποια μέτρα ζητάτε, γενικότερα, να ληφθούν, ώστε να επιλυθούν τα όποια προβλήματα συναντάτε;

Αυτό που πάνω απ' όλα ζητάμε είναι να υπάρξει εκτενής, μεθοδευ-

μένους και ειλικρινής διάλογος. Τα προβλήματα δεν επιλύονται διαφορετικά, και μάλιστα προβλήματα που αγγίζουν το σύνολο της οικονομίας και της αναπτυξιακής πορείας της χώρας.

Τα μέτρα, πάνω - κάτω, είναι αυτονόητα σε κάθε περίπτωση, αλλά δίκως συζήτηση δεν είναι δυνατόν να ληφθούν και –προπαντός– να αποδώσουν τα αναμενόμενα, όχι αποκλειστικά προς όφελος του κατασκευαστικού παραγωγικού δυναμικού της χώρας, αλλά για το σύνολο του οικονομικού παραγωγικού δυναμικού και ιδίως των εργαζομένων.

Είτε θέλουν είτε δεν θέλουν ορισμένοι, θα πρέπει να αντιληφθούν ότι τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στη χώρα μας, όλα τα προηγούμενα χρόνια –και νομίζουμε για πολλά επόμενα– τους έδινε ο κατασκευαστικός τομέας.

Οι ίδιοι θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν πως οι ελλείψεις σε υποδομές είναι ακόμη πολύ μεγάλες και πως αυτές είναι που σε τελική ανάλυση διασφαλίζουν την ανάπτυξη των άλλων τομέων της οικονομίας, καθιστώντας τη χώρα ελκυστική και αποδοτική σε επενδύσεις.

Πρόσφατα η κυβέρνηση προχώρησε σε εξαγγελίες για 18 δημόσια έργα που σχεδιάζεται να κατασκευαστούν μέσω ΣΔΙΤ. Τι αναμένει το ΤΕΕ από την υλοποίηση αυτών των έργων;

Ουδέν το θετικό. Κάθε άλλο, όπως, άλλωστε, αποδείχθηκε από τις έως τώρα προκηρύξεις κατασκευής δημοσίων έργων με τη μέθοδο των ΣΔΙΤ. Χαρακτηρίζονται από αοριστία ως προς την ανάθεση, αλλά καθιστούν κατάδηλο το υπερβολικό κόστος κατασκευής και λειτουργίας, το οποίο θα κληθούν να καταβάλουν οι επόμενες γενιές για έργα τα οποία –έως τώρα– κατασκευάζονταν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ως κλασικά δημόσια έργα.

Θυμίζουμε ότι είχαμε επισημάνει πως διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί, αλλά και η έως τώρα πείρα ανάλογων προγραμμάτων σε άλλες χώρες, έχουν καταστήσει φανερό τον κίνδυνο κατάχρησης του «εργαλείου» αυτού, που μπορεί να οδηγήσει είτε σε υπερχρέωση της χώρας, φορέων, πολιτών, είτε σε διολίσθηση αυτής της μορφής συνεργασίας σε καταστάσεις ανέλεγκτης και επικίνδυνης επιχειρηματικότητας.

Και είχαμε τονίσει πως με κανέναν τρόπο ένα «εργαλείο» υποβοηθητικό της αναπτυξιακής προσπάθειας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως άλλοθι για τη συρρίκνωση του ΠΔΕ.

Η εξέλιξη, δυστυχώς, δικαίωσε τους φόβους μας, οι ΣΔΙΤ απαξιώθηκαν προτού καν υλοποιηθούν. Η εμμονή σ' αυτές, με τις προϋποθέσεις που επιχειρείται να υλοποιηθούν, μόνο αρνητικά αποτελέσματα θα φέρουν.

Πώς κρίνετε γενικότερα τις ΣΔΙΤ ως μέθοδο υλοποίησης υποδομών;

Το ΤΕΕ έχει εκφράσει εγκαίρως τις απόψεις του για τις ΣΔΙΤ. Από το 2005 είχαμε υποστηρίξει ότι οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) είναι δυνατόν να συμβάλουν στην προσπάθεια ανά-

πτυξης και στην ενίσχυση του τομέα των δημοσίων έργων, όσο και στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών, πλην, όμως, είχαμε τονίσει ότι ο συγκεκριμένος νόμος που ψήφισε η κυβέρνηση ήταν ανεπαρκής και εγκυμονούσε πολύ σοβαρούς κινδύνους να ακυρώσει τη χρησιμότητά του ως «εργαλείο» στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας.

Οι ΣΔΙΤ, κατά την άποψη του ΤΕΕ, με κανέναν τρόπο δεν θα πρέπει να θεωρηθούν πανάκεια και να εναποτεθεί σ' αυτές η ελπίδα για τη δημιουργία της κα-

τάλληλης υποδομής και της συγκρότησης και προσφοράς υπηρεσιών, ώστε να αντιμετωπιστούν τα πολλαπλά και οξυμένα προβλήματα, αλλά και να υπάρξει περαιτέρω ανάπτυξη. Κύριος, αποφασιστικός και ασφαλής μοχλός ανάπτυξης είναι και παραμένει το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Στο βαθμό που το ΠΔΕ δεν υλοποιείται, όπως εφέτος, θα καταγράφεται σημαντική πτώση του ρυθμού ανάπτυξης της χώρας, με τις αλυσιδωτές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας.

Πέρα από αυτά είχαμε υπογραμμίσει ότι μια αναγκαία προϋπόθεση για την εύρυθμη εφαρμογή των ΣΔΙΤ, είναι η ύπαρξη μιας ισχυρής, κατάλληλα και επαρκώς στελεχωμένης και εκπαιδευμένης δημόσιας διοίκησης, παράλληλα με ένα σαφές και ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο, που θα έχει την ικανότητα να προκαλέσει το ενδιαφέρον των επενδυτών, καθώς επίσης να συμπράξει, να κατευθύνει και να ελέγξει την ιδιωτική δραστηριότητα, χωρίς να αφήνει περιθώρια παρερμηνειών, δυσλειτουργιών και ακυρώσεων του επι-

Όπως αποδείχθηκε από τις έως τώρα προκλητές κατασκευές δημόσιων έργων με τη μέθοδο των ΣΔΙΤ, χαρακτηρίζονται από αοριστία ως προς την ανάθεση, αλλά καθιστούν κατάδηλο το υπερβολικό κόστος κατασκευής και λειτουργίας, το οποίο θα κληθούν να καταβάλουν οι επόμενες.

διωκόμενου αποτελέσματος.

Πάνω απ' όλα, για να προωθηθεί ένα πρόγραμμα ΣΔΙΤ, ήταν αναγκαία μια εθνική στρατηγική, ένας εθνικός σχεδιασμός και φυσικά η διασφάλιση σε όλες τις φάσεις των αποφάσεων του κοινωνικού ελέγχου. Ο νόμος που ψηφίστηκε δεν έθεσε, επί της ουσίας, κανένα κριτήριο για τα έργα ή και τις υπηρεσίες που η υλοποίησή τους επιχειρείται με το σύστημα ΣΔΙΤ. Δεν είναι δυνατόν όλα τα δημόσια έργα και κυρίως όλες οι δημόσιες υπηρεσίες, να είναι εν δυνάμει αντικείμενο συμβάσεων σύμπραξης, ανεξάρτητα από την προτεραιότητά τους στον εθνικό σχεδιασμό. Κάποια έργα και υπηρεσίες ανήκουν στον σκληρό, παραδοσιακό πυρήνα της δημόσιας δραστηριότητας, που με κανένα τρόπο δεν μπορούν να είναι αντικείμενο επιχειρηματικής δράσης και επιδίωξης ιδιωτικού κέρδους. Δεν είναι δυνατόν, για παράδειγμα, να αποστερήσουμε τις πόλεις μας από το ύψος που τους προσδίδουν τα δημόσια κτίρια, όταν μελετούνται ως τέτοια και όχι με γνώμονα τη λογική της συμπίεσης του άμεσου κόστους.

Δυστυχώς, όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, το υπουργείο Οικονομίας δεν έλαβε υπόψη τις εποικοδομητικές, κατά την πεποίθησή μας, παρατηρήσεις του ΤΕΕ. Στο βαθμό που το υπουργείο επιμένει στις ΣΔΙΤ, υπό το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο, είναι βέβαιο ότι δεν διασφαλίζει αποτελεσματικά το δημόσιο συμφέρον. Πολύ περισσότερο, σήμερα, που το πρώτο συμπέρασμα από την παγκόσμια οικονομική κρίση είναι η στροφή στην πραγματική οικονομία και στους πραγματικούς παραγωγούς κάθε πνευματικού και υλικού έργου.